

Quickscan natuurwaarden

Onderzoeksgebied De Vrije Teugel te Uden

Juni 2008

Rapportnummer: P08-0080

In opdracht van: Gemeente Gemert-Bakel

Uitgevoerd door: Staro Bos- en natuurbeheer
Watermolen 29
5421 LJ Gemert

tel. 0492-450161
fax. 0492-450162

www.starobeheer.nl

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Onderzoek	3
2.1	Methode	3
2.2	Ligging en beschrijving onderzoeksgebied	4
2.3	Bronnenonderzoek	6
2.4	Beschermde soorten	8
3	Effecten	11
3.1	Geplande ingreep	11
3.2	Effecten op beschermde soorten	12
3.3	Effecten op beschermde gebieden	13
3.4	Gedragscode	13
3.5	Mitigerende en compenserende maatregelen	13
4	Conclusies	15
4.1	Conclusies	15
4.2	Aanbevelingen	15
	Literatuurlijst	17
	Bijlage 1 Toelichtende tabel	
	Bijlage 2 Wet en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de toekomst vinden er in het onderzoeksgebied een aantal ontwikkelingen plaats. Het gehele gebied zal worden heringericht ten behoeve van recreatief gebruik. In verband met deze wijzigingen is het van belang inzicht te krijgen in de natuurwaarden in het onderzoeksgebied. Hiermee kan worden voorkomen dat in strijd met de geldende natuurwetgeving gehandeld zal worden. In opdracht van Bureau Verkuylen is in juni 2008 een onderzoek uitgevoerd in het gebied.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het onderzoeksgebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur.

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten die zijn opgenomen op de lijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en Natura-2000 lijsten. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de onderzoeksmethode, het onderzoeksgebied en de aanwezigheid van beschermde soorten. De effecten van de geplande ingreep op beschermde natuurwaarden en mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 3. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Onderzoek

2.1 Methode

Als eerste heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het onderzoeksgebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het vóórkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn tevens directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten maar ook het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vervolgens vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het onderzoeksgebied kunnen voorkomen.

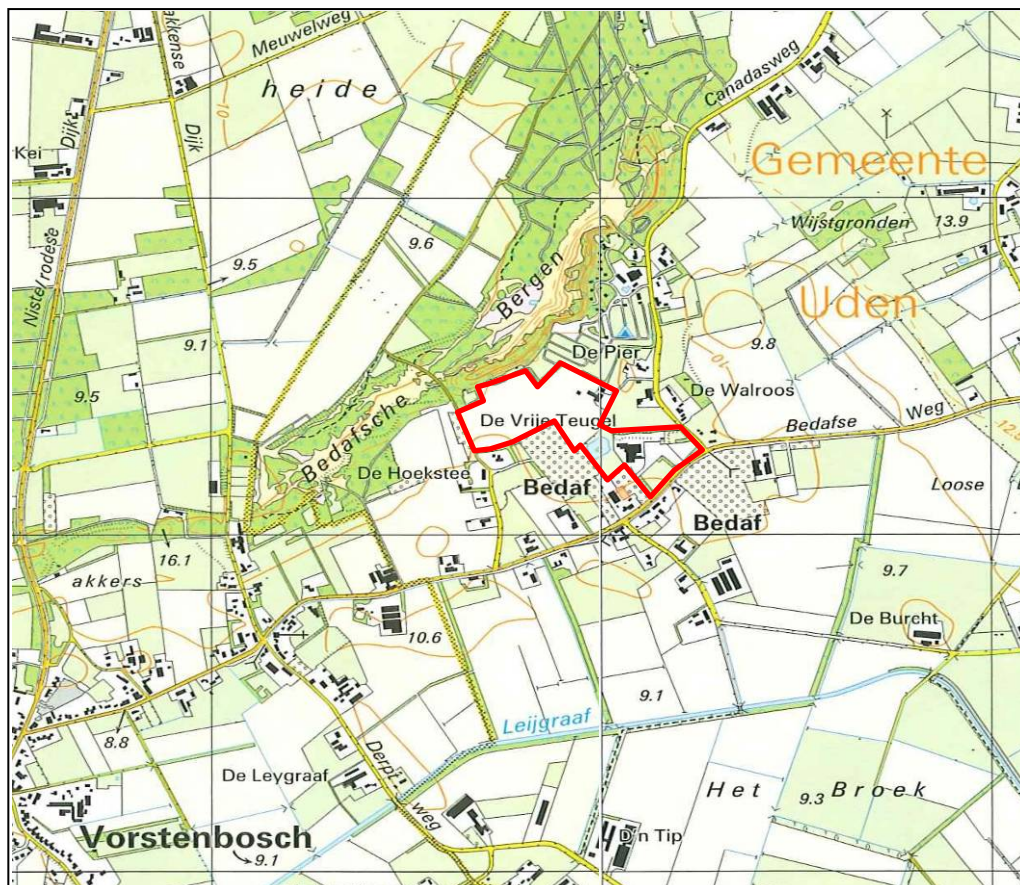
Aansluitend op het veldbezoek heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het onderzoeksgebied. Onder andere is gebruik gemaakt van het Natuurloket¹ en diverse verspreidingsatlassen van soorten. De aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving en de ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het onderzoeksgebied zijn onderzocht. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 4 juni in de middag onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt, droog en circa 23 graden Celsius.

¹ Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar, die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van gespecialiseerde organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna.

2.2 Ligging en beschrijving onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied De Vrije Teugel te Uden ligt ten westen van Uden en ten noordoosten van Vorstenbosch. In het noorden sluit het gebied aan de Bedafse Bergen en camping de Pier, zie figuur 1. De grenzen worden globaal gevormd door de Bergweg in het westen, in het noorden de Bedafse Bergen en gedeeltelijk door de Bedafseweg.

Figuur 1. Ligging van het onderzoeksgebied (rode lijn).

Het noordwestelijk deel van de onderzoeklocatie is op dit moment in gebruik als bouwland/akker. Het bouwland/akker wordt aan de noordzijde omgeven door een grasachtige vegetatie met een wandelpad, aansluitend op de bossen van de Bedafse Bergen. Aan de westzijde grenst het bouwland aan een onverharde weg met fietspad. Een boerderij met opstallen ligt in het noord-oostelijk deel van de onderzoeklocatie. In het zuidoostelijk deel van de onderzoeklocatie ligt café/restaurant de Vrije Teugel. Hierom heen liggen parkeerplaatsen en grasvelden met speeltoestellen. Op het terrein van de Vrije Teugel bevindt zich ook een kunststof skibaan en een waterplas met eiland waar survivalactiviteiten plaatsvinden. De waterplas wordt gevoed door hemelwater afkomstig van de bebouwing van de Vrije Teugel. Een en ander is zichtbaar in de foto-impressie op de volgende pagina's.

Foto 1 en 2. Bouwland met de aansluiting op de Bedafse bergen en de boerderij in het noordoosten.

Foto 3 en 4. Omgeving restaurant.

Foto 5 en 6. Waterplas met attributen De Vrije Teugel.

Figuur 2. Luchtfoto van het onderzoeksgebied (rode lijn).

2.3 Bronnenonderzoek

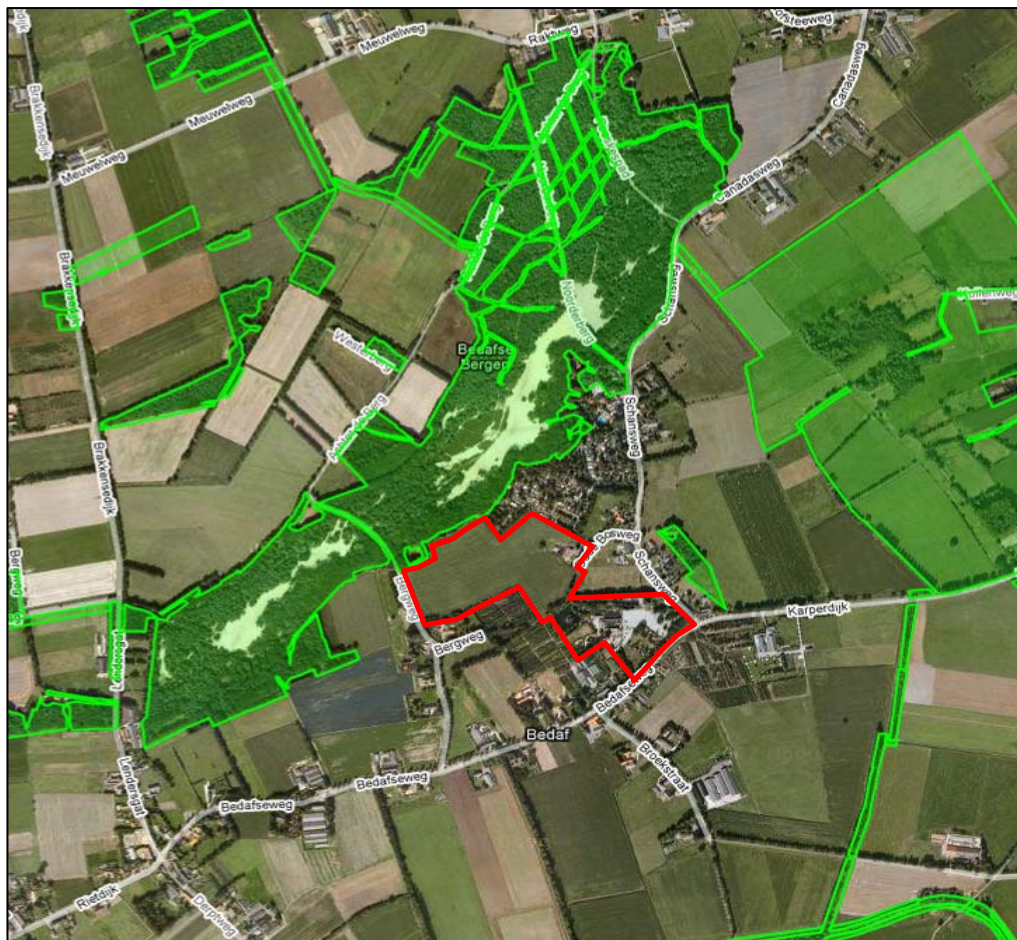
Gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Zoals blijkt uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van LNV bevindt het onderzoeksgebied zich niet in of direct nabij Natura-2000 gebieden, Wetlands of Beschermd- of Staatsnatuurmonumenten.

Gebieden EHS

Zoals blijkt uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van LNV grenst het onderzoeksgebied in het noorden aan EHS-gebied, zie figuur 3. Uit de Natuurgebiedsplannen en het Beheersgebiedsplan van de Provincie Noord-Brabant blijkt dat er zich in het onderzoeksgebied geen gebieden bevinden die vallen onder de provinciale uitwerking van de EHS.

Figuur 3. Ligging van het onderzoeksgebied (rode lijn) ten opzichte van EHS-gebieden (groen). Bron gebiedendatabase op www.minlnv.nl.

Soorten

Natuurloket

Het Natuurloket verstrekt informatie over het voorkomen van soorten per kilometerhok (kmhok). Binnen het kader van deze quickscan is het niet mogelijk om vast te stellen welke soorten per kmhok zijn weergegeven door het Natuurloket. De weergave van het Natuurloket kan dan ook alleen als indicatie voor de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten worden beschouwd.

Het onderzoeksgebied bevindt zich in de kmhokken 167- 408, en 168- 408. Aangezien het onderzoeksgebied slechts een gedeelte van deze kmhokken beslaat is het niet zeker dat de geregistreerde soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen het onderzoeksgebied. De beschikbare gegevens zijn afkomstig uit de onderzoeksperiode 1980 t/m 2006. Binnen deze periode zijn de bewuste kmhokken onderzocht op het voorkomen van soorten. Er is onderscheid gemaakt tussen niet, slecht, matig, redelijk en goed onderzocht. De beschikbare gegevens zijn weergegeven in de tabellen in bijlage 1 en besproken in paragraaf 2.4.

Naast de bovenstaande bronnen zijn tevens gegevens gebruikt die afkomstig zijn van verschillende verspreidingsatlassen. Onder andere gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen en vissen zijn uit dergelijke atlassen afkomstig.

2.4 Beschermde soorten

Flora

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat de betreffende kmhokken goed zijn onderzocht op het voorkomen van planten. Er wordt melding gemaakt van 1 resp. 4 soorten van (FFlijst 1) en van 6 resp. 12 soorten van de Rode Lijst.

Uit de bevindingen van het veldonderzoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor het grootste deel (bouwland en bestrating) niet geschikt is voor het voorkomen van beschermde soorten planten. De in het onderzoeksgebied verspreid liggende struweelachtige vegetaties en oevervegetaties zijn in potentie wel geschikt voor het voorkomen van beschermde soorten (FFlijst 1).

Conclusie: Het bouwland en bestrating zijn niet geschikt voor het voorkomen van beschermde soorten planten. Mogelijk komen in de struweelachtige vegetatie en de oevervegetatie wel beschermde soorten (FFlijst1) voor.

Vogels

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat de kmhokken goed tot redelijk onderzocht zijn op de groep broedvogels en niet onderzocht zijn op de groep watervogels. Er wordt melding gemaakt van 35 resp. 54 broedvogels (FF lijst 2/3) en 4 resp. 10 soorten van de Rode Lijst.

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat de onderzoekslocatie geschikt is als foerageergebied voor verschillende vogelsoorten. Tijdens het bezoek zijn individuen van kraai, houtduif, merel, witte kwikstaart en koolmees waargenomen, evenals sporen van gierzwaluwen bij de boerderij. Voor het voorkomen van weidevogels is het onderzoeksgebied door het gebruik en de ligging niet geschikt.

De struweelachtige vegetaties en bomen kunnen dienen als broedgelegenheid voor struweel- en bosvogels, holenbroeders en roofvogels. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van vogels waargenomen, mogelijk zijn deze wel aanwezig in de beplanting. De boerderij met opstallen is mogelijk geschikt als nestlocatie voor uilen.

Conclusie: De onderzoekslocatie is in gebruik als foerageergebied van diverse vogelsoorten (FFlijst 2/3). De aanwezige beplanting kan worden benut als broedgelegenheid.

Zoogdieren

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat de betreffende kmhokken slecht onderzocht zijn op het voorkomen van zoogdieren. Er wordt melding gemaakt van 1 soort van FF lijst 2/3.

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied in potentie geschikt is voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Tijdens het veldbezoek zijn waarnemingen gedaan van sporen van ree en zijn konijnenholen aangetroffen. Behalve voor ree en konijn is het onderzoeksgebied tevens geschikt voor diverse soorten muizen, mol, haas en egel. Mogelijk benutten vos en das

incidenteel het onderzoeksgebied als onderdeel van hun foerageergebied. Voor deze soorten zijn echter geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied. Voor vleermuizen is het onderzoeksgebied geschikt als foerageergebied. Mogelijk worden de randen van het gebied gebruikt als vliegroutes. Ten westen van de boerderij staan enkele haagbeuken. Een van deze haagbeuken bevat holtes die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Tijdens het veldonderzoek zijn geen meststrepen gezien bij deze beuk. Door afwezigheid van sporen is de kans dat vleermuizen deze holten daadwerkelijk benutten als verblijfplaats niet waarschijnlijk. De boerderij, met name het hoofdgebouw, is eveneens mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Conclusie: Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst1) het onderzoeksgebied als foerageer- of verblijfplaats. Vleermuizen (FFlijst 3) benutten het onderzoeksgebied mogelijk als foerageergebied en de boerderij en boomholtes mogelijk als verblijfplaats.

Reptielen en amfibieën

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat de betreffende kmhokken redelijk zijn onderzocht op het voorkomen van amfibieën en niet op het voorkomen van reptielen. Er wordt melding gemaakt van 2 resp. 5 amfibiesoorten van FF lijst 1, 2 resp. 1 amfibiesoorten van FF lijst 2 en 1 soort van de Habitatrichtlijn.

Uit de gegevens van het Ravon blijkt dat de amfibiesoorten Alpenwatersalamander, kamsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, rugstreeppad, bruine kikker, en bastaardkikker voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied.

Voor de soorten kamsalamander en rugstreeppad is het onderzoeksgebied ongeschikt wegens het ontbreken van voor deze soorten gunstige biotopen, de overige soorten kunnen er wel voorkomen. Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat in de waterpartij ten zuiden van het bouwland de bruine kikker voorkomt.

Het onderzoeksgebied is voor de betreffende amfibieën voor het grootste deel alleen geschikt als landbiotoop. Alleen de waterplas kan dienen als voortplantingswater ook al komen in deze waterplas vissen voor. De vorm van de oevers als mede de begroeiing maakt de waterplas toch geschikt als voortplantingswater.

Conclusie: Mogelijk benutten een aantal amfibieën (FFlijst 1 en 2) het onderzoeksgebied als land- en voortplantingsbiotoop. Beschermde soorten reptielen komen niet voor in het onderzoeksgebied.

Vlinders en libellen

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat de betreffende kmhokken niet tot redelijk onderzocht zijn op het voorkomen van libellen en vlinders. Er zijn geen soorten waargenomen.

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het grasland en de oevers van de waterpartij in potentie geschikt zijn voor het voorkomen van algemeen voorkomende, niet beschermde soorten vlinders en libellen. Tijdens het veldbezoek zijn individuen van de vuurjuffer, grote keizer libel en zandoogje waargenomen in het

onderzoeksgebied. Voor beschermde soorten vlinders en libellen ontbreken de geschikte biotopen.

Foto 7. Zandoogje op skibaan

Conclusie: Er komen geen beschermde soorten vlinders en libellen voor in het onderzoeksgebied.

Mieren en kevers

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat de betreffende kmhokken niet onderzocht zijn op het voorkomen van mieren en kevers.

Tijdens het veldbezoek zijn mieren waargenomen aan de rand van de Bedafse Bergen. In het onderzoeksgebied zelf zijn geen geschikte locaties voor mierenhopen aanwezig. Voor beschermde kevers zijn geen geschikte biotopen zoals open naaldbossen en grote, visloze wateren aanwezig zijn in het onderzoeksgebied.

Conclusie: In het onderzoeksgebied komen geen beschermde soorten kevers of mieren voor.

Vissen

Uit de gegevens van Het Natuurloket blijkt dat de betreffende kmhokken niet onderzocht is op het voorkomen van vissen.

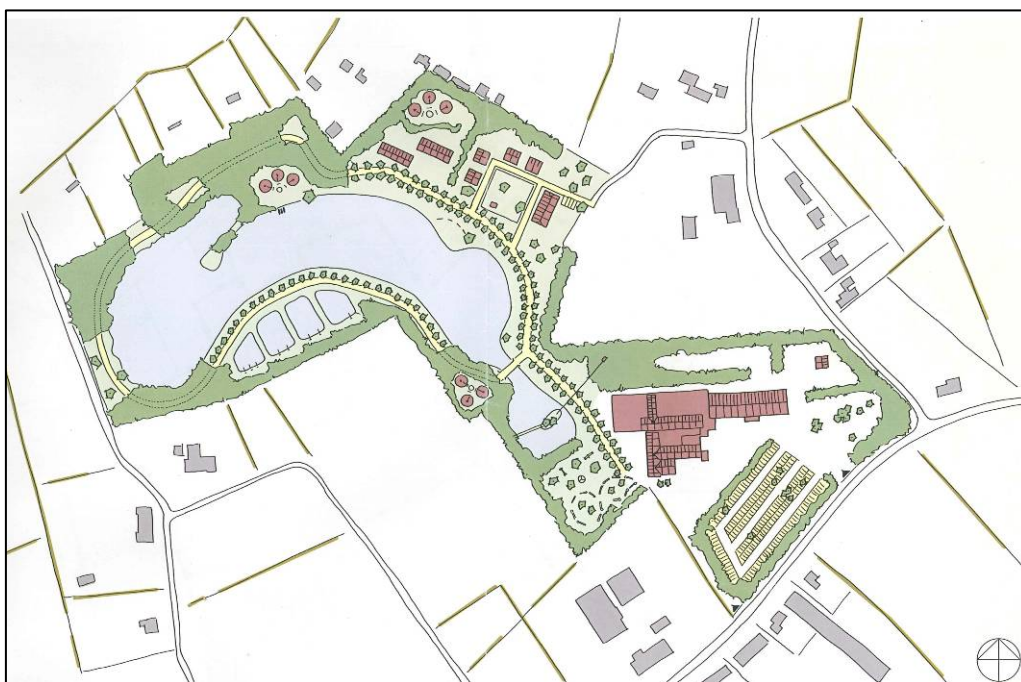
Uit de gegevens van het Ravon blijkt dat de driedoornige stekelbaars voorkomt in de omgeving van het onderzoeksgebied. Van het voorkomen van de overige soorten vissen is geen informatie bekend. Tijdens het veldbezoek zijn vissen waargenomen in de plas. Het was niet mogelijk deze tot op soort te determineren. De waterplas is gezien de geïsoleerde ligging en de afwezigheid van stroming, ongeschikt als biotoop voor beschermde soorten vissen.

Conclusie: De waterplas is een ongeschikt biotoop voor beschermde soorten vissen.

3 Effecten

3.1 Geplande ingreep

In de toekomst zal het onderzoeksgebied worden heringericht ten behoeve van recreatie. Aansluitend aan de bestaande waterplas wordt een nieuwe waterplas gerealiseerd. Rondom de waterplas voert een wandelpad waarlangs bomen worden geplant. Vleksgewijs worden groenstroken aangelegd. Op verschillende plaatsen in het onderzoeksgebied wordt bebouwing gerealiseerd. Tevens vindt een herindeling van de parkeerplaats van het restaurant plaats. Voor zover bekend blijft het woonhuis van de voormalige boerderij behouden, naar verwachting worden de bijgebouwen verwijderd.

Figuur 4. Schets toekomstige situatie onderzoeksgebied .

Naar verwachting zijn de onderstaande zaken van toepassing (in willekeurige volgorde):

- Het verwijderen van de beplanting (voor zover noodzakelijk);
- Het ontgraven de plas;
- Het bouwrijp maken van de bouwlocaties voor bebouwing;
- Het aanleggen van de ondergrondse structuren;
- Het realiseren van de nieuwbouw;
- Het aanleggen van de nieuwe wandelpaden;
- Het aanleggen van nieuwe beplanting en struweel.

3.2 Effecten op beschermde soorten

Op basis van hetgeen beschreven in hoofdstuk 2 kan worden geconcludeerd dat het onderzoeksgebied mogelijk behoort tot het leefgebied van beschermde planten, vogels, zoogdieren en amfibieën. In het onderstaande wordt per soortgroep beschreven welke effecten optreden.

Planten

Mogelijk komen er beschermde soorten planten (FFlijst 1) voor op de onderzoekslocatie. Bij herinrichting van de graslanden en de ruige struweelvegetaties kunnen groeiplaatsen van deze soorten verloren gaan.

Vogels

Mogelijk benutten een aantal vogelsoorten (FFlijst 2/3) het onderzoeksgebied als foerageergebied en de beplanting als broedgelegenheid.

Bij verwijdering van de beplanting in de groenstrook vindt mogelijk verstoring van broedende vogels plaats en worden mogelijk aanwezige nestplaatsen vernietigd.

Zoogdieren

Mogelijk benutten een aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1) het onderzoeksgebied als leefgebied/foerageergebied. Bij herinrichting van het onderzoeksgebied verdwijnt leefgebied van enkele beschermde grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1).

Mogelijk wordt het onderzoeksgebied door vleermuizen (FFlijst 3) benut als foerageergebied, vliegroute en mogelijk als verblijfplaats (holle bomen en boerderij). De herinrichting van de onderzoekslocatie heeft tot gevolg dat het foerageergebied van de hier voorkomende soorten vleermuizen zal wijzigen. Echter er zal naar verwachting geen nettoverlies aan foerageergebied optreden.

Met betrekking tot mogelijk aanwezige vliegroutes geldt dat deze alleen aanwezig zijn aan de randen van het onderzoeksgebied (beplantingsstroken en grens Bedafse Bergen). Deze blijven behouden of zullen worden versterkt, verlies of verstoring van vliegroutes is niet aan de orde.

Met betrekking tot mogelijk aanwezige verblijfplaatsen geldt dat het niet duidelijk is of de haagbeuk met holtes behouden blijft. Indien deze verwijderd wordt treedt verlies van mogelijk aanwezige verblijfplaatsen op, indien deze behouden blijft zijn er geen effecten op verblijfplaatsen. De bebouwing van de boerderij (woonhuis) blijft vermoedelijk wel behouden, hier treedt geen verlies van verblijfplaatsen op. Indien deze toch verwijderd wordt treedt er wel verlies van mogelijke verblijfplaatsen op.

Amfibieën

Mogelijk wordt het onderzoeksgebied door verschillende soorten amfibieën (FFlijst 1 en 2) benut als landbiotoop en de waterplas mogelijk als voortplantingsgelegenheid. Bij herinrichting van het onderzoeksgebied vindt verlies van landbiotoop plaats. Bij vergraving van de huidige waterplas vindt verstoring en gedeeltelijke vernietiging van voortplantingsbiotoop plaats. In de toekomstige situatie komt er meer water beschikbaar voor amfibieën, de verwachting is dat er geen nettoverlies aan voortplantingsbiotoop plaatsvindt.

3.3 Effecten op beschermde gebieden

Er treden geen effecten op ten aanzien van Natura 2000-gebieden, Beschermde- of Staatsnatuurmonumenten of EHS-gebieden. Waarschijnlijk zullen de nieuw te realiseren bossages in het noordwesten van het onderzoeksgebied een positieve bufferende werking hebben op EHS de Bedafse Bergen door areaalvergroting van de bosachtige vegetaties.

3.4 Gedragscode

Omdat in het onderzoeksgebied, met name rondom de waterpartij, mogelijk een soort van FFlijst 2 voorkomt (Alpenwatersalamander), is het aan te raden om bij de herinrichting gebruik te maken van een goedgekeurd gedragscode bijvoorbeeld: “gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen”. Wanneer volgens deze code wordt gewerkt hoeft voor de soorten van FFlijst 2 geen ontheffing te worden aangevraagd.

3.5 Mitigerende en compenserende maatregelen

Om te voorkomen dat het uitvoeren van de werkzaamheden of het aanpassen van de ruimtelijke situatie negatieve effecten heeft op de aanwezige beschermde soorten en daarmee strijdig is met de Flora- en faunawet, verdient het aanbeveling om maatregelen te treffen om mogelijke schade te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken; zogenaamde mitigerende en compenserende maatregelen.

Planten

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor mogelijk voorkomende de plantensoorten van FFlijst 1.

Vogels

Indien broedende vogels (FFlijst 2/3) aanwezig zijn, kunnen versturende werkzaamheden als verwijdering van de beplanting en sloop van bebouwing niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door beplanting en bebouwing vóór het broedseizoen voor vogels te verwijderen wordt voorkomen dat vogels er zullen gaan broeden. Indien zo gehandeld wordt dan treden er geen effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaats vinden buiten het broedseizoen worden geen nadelige effecten verwacht op vogels.

Zoogdieren

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFlijst 1.

Ten aanzien van vleermuizen (FFlijst 3) geldt dat er naar verwachting geen effecten optreden ten aanzien van mogelijk aanwezige foerageergebieden en vliegroutes. Indien de haagbeuk met holtes en het woonhuis van de boerderij behouden blijven treden er geen effecten op ten aanzien van verblijfsplaatsen. Indien deze elementen

wel verwijderd zullen worden is nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen noodzakelijk om te bepalen of mitigatie en compensatie aan de orde is.

Amfibieën

Het is niet noodzakelijk mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de amfibiesoorten van FFlijst 1.

Voor wat betreft het mogelijk voorkomen van de Alpenwatersalamander (FF lijst 2) is voor de aanleg en het vergraven van de waterplas aan te raden om gebruik te maken van de goedgekeurde gedragscode van de Waterschappen. Indien deze code benut wordt is nader onderzoek naar de aanwezigheid van Alpenwatersalamander niet noodzakelijk, ook hoeft dan geen ontheffing aangevraagd te worden.

Indien geen gebruik wordt gemaakt van deze gedragscode dient de volgende weg gevolgd te worden: er moet door middel van een inventarisatie worden nagegaan of de Alpenwatersalamander daadwerkelijk aanwezig is in de waterplas. Indien dit het geval is dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor de Alpenwatersalamander. Indien deze niet aanwezig is, is een ontheffing niet aan de orde.

Zorgplicht

Voor alle aanwezige flora en fauna geldt de zorgplicht ex art. 2 van de FFWet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. Op grond hiervan dient men zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te handelen op een wijze waarop nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan worden gemaakt.

4 Conclusies

4.1 Conclusie

In het onderzoeksgebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten planten en dieren voor die vermeld staan op de lijsten van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFlijst 1

(Mogelijk) voorkomende planten, grondgebonden zoogdieren en een aantal soorten amfibieën komen voor op FFlijst 1. Voor soorten van FFlijst 1 geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Soorten van FFlijst 2/3

Mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende Alpenwatersalamander staat vermeld op FFlijst 2 en is feitelijk ontheffingsplichtig. Wanneer er gewerkt wordt volgens de goedgekeurde gedragscode voor Waterschappen dan is het uitvoeren van nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing niet aan de orde. Wanneer niet volgens deze code wordt gewerkt, dient nader onderzoek de aanwezigheid van de Alpenwatersalamander vast te stellen.

Mogelijk voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFlijst 3 en zijn feitelijk ontheffingsplichtig. Indien de werkzaamheden echter worden uitgevoerd op de wijze zoals is beschreven in paragraaf 3.5, zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels en is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFlijst 3 en zijn ontheffingsplichtig. Indien de haagbeuk met holtes en de bebouwing van de boerderij behouden blijven treden er geen effecten op ten aanzien van de groep vleermuizen, het uitvoeren van nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing zijn dan niet aan de orde. Indien de haagbeuk of de bebouwing wel verwijderd zullen worden dan is nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen noodzakelijk.

Concluderend wordt gesteld dat:

- **de aanbevelingen uit paragraaf 3.5 ten aanzien van vogels, vleermuizen en Alpenwatersalamander in acht genomen dienen te worden,**
- **de werkzaamheden voor de overige soortgroepen geen overtreding van de natuurwetgeving tot gevolg hebben.**

4.2 Aanbeveling

Amfibieën

Voor de ontwikkeling van een goede levensvatbare amfibieënpopulatie in het gebied, is raadzaam om bij de herinrichting tenminste één waterpartij vrij te houden van vis en deze ook afgesloten te houden van overige wateren. De kans op succesvolle voortplanting van amfibieën wordt hierdoor vergroot doordat predatie van eieren, larven en juvenielen door vissen niet kan plaatsvinden.

Vissen

Voor deze soortgroep is het aan te bevelen dat eerst de nieuwe plas wordt gegraven en daarna de aansluiting op de bestaande plas wordt gerealiseerd. Hiermee wordt voorkomen dat de aanwezige vissen onnodig worden verstoord.

Voor zowel amfibieën en vissen, en in mindere mate de overige soortgroepen, is het aan te bevelen om een deel van de oever van de nieuwe waterplas te ontwikkelen tot een soortenrijke gradiënt. Door een flauwe oever te realiseren met een kruidenrijke vegetatie ontstaan ondieptes welke zeer gunstig zijn voor de ontwikkeling en het opgroeien van jonge vis, amfibieën vinden hier eveneens een goed leefgebied.

Literatuurlijst

- Limpens, H. et al, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naarverspreiding en ecologie*, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: *Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten*, 22 februari 2005.

Geraadpleegde internetsites

- www.minlnv.nl
- www.brabant.nl
- www.natuurloket.nl
- www.ravon.nl
- www.vzz.nl

Bijlage 1 Toelichtende tabel soorten per kilometerhok

Rapportage voor kilometerhok X:167 / Y:408							
Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1			6	goed	-	1991-2006
Mossen			0	0	slecht		1996-2006
Korstmossen					niet		1991-2006
Paddenstoelen				2	slecht	0%	1991-2006
Zoogdieren		1			slecht	51-100%	1996-2006
Broedvogels		35		4	goed	0%	1995-2006
Watervogels					niet		96/97-03/04
Reptielen					niet		1992-2006
Amfibieën	3	2	1	0	redelijk	51-100%	1992-2006
Vissen					niet		1992-2006
Dagvlinders					redelijk	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					niet		1980-2005
Libellen					redelijk		1992-2006
Sprinkhanen				1	goed	0%	1992-2006
Overige ongewervelden					niet		1992-2006

Rapportage voor kilometerhok X:168 / Y:408							
Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	4			12	goed	-	1991-2006
Mossen			0	2	goed	0%	1996-2006
Korstmossen					niet		1991-2006
Paddenstoelen					niet		1991-2006
Zoogdieren		1	1		slecht	51-100%	1996-2006
Broedvogels		54		10	redelijk	0%	1995-2006
Watervogels					niet		96/97-03/04
Reptielen					niet		1992-2006
Amfibieën	5	1	0	0	goed	51-100%	1992-2006
Vissen					slecht		1992-2006
Dagvlinders (#)				1	redelijk	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					niet		1980-2005
Libellen					matig		1992-2006
Sprinkhanen					niet		1992-2006
Overige ongewervelden					niet		1992-2006

Bijlage 2 Wet en regelgeving

Flora- en faunawet *(Bron: Ministerie van LNV)*

De soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet (FFwet). Los van de zorgplicht (Art. 2), die inhoudt dat zorgvuldig moet worden omgesprongen met alle dieren en planten, zijn ongeveer 500 soorten specifiek door de FFwet beschermd. Dat is circa anderhalf procent van de soorten die in Nederland voorkomen. Doel van de wet is er zorg voor te dragen dat de gunstige staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt.

In de Flora- en faunawet zijn lijsten samengesteld van soorten die binnen de Nederlandse wet- en regelgeving een beschermde status genieten. Met name de artikelen 2, 8, 9, 10 en 11 van deze wet hebben directe gevolgen voor de wijze waarop en de mate waarin planologische ingrepen, maatregelen en feitelijke werkzaamheden invloed mogen hebben op de beschermde soorten.

Sinds de inwerkingtreding van de AMvB Art. 75 van de FFwet in februari 2005 is het niet meer altijd nodig een ontheffing te hebben voor het uitvoeren van werkzaamheden. Of dat nodig is hangt af van de soorten die het betreft en de mate van bescherming die zij genieten. De zorgplicht uit artikel twee blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Voor de soorten van FFlijst 1 is geen ontheffing nodig. Voor de soorten van FFlijst 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFlijst 2 ontheffingsplichtig. Voor soorten van FFlijst 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

Natuurbeschermingswet 1998 *(Bron: Ministerie van LNV)*

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura-2000 gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe Nb-wet is dat er geen vergunning gegeven mag worden voor handelingen of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de kwaliteit van de habitats van soorten waarvoor een gebied is aangewezen. Wanneer niet op voorhand uitgesloten kan worden dat er schadelijke effecten kunnen optreden, dan dient de initiatiefnemer een 'passende beoordeling' te maken. Dat betekent een onderzoek naar alle aspecten van het project en welke gevolgen die kunnen hebben voor datgene wat bescherming geniet. Het bevoegd gezag (in de meeste gevallen is dat

Gedeputeerde Staten) dient aan de hand van deze beoordeling zekerheid te verkrijgen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Kan die zekerheid niet verkregen worden, dan mag er geen vergunning verleend worden.

Ecologische Hoofdstructuur *(Bron: Ministerie van LNV)*

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) in feite voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en robuuste verbindingen.
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden).
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS moet in 2018 klaar zijn. Kleinere natuurgebieden, kleine bosjes, sloten, rietkragen et cetera maken geen deel uit van de EHS, maar dragen uiteraard wel bij aan de natuurkwaliteit van stad en platteland. Het Rijk gaat ervan uit dat deze in voldoende mate door andere partijen (gemeente, waterschappen, grondeigenaren e.d.) worden beschermd. Het Rijk heeft hiervoor een kwaliteitsimpuls voor het landschap opgezet.

